

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

Jelen előterjesztés csak tervezet, amelynek közigazgatási egyeztetése folyamatban van. A minisztériumok közötti egyeztetés során az előterjesztés koncepcionális kérdései is jelentősen módosulhatnak, ezért az előterjesztés jelen formájában nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

A dokumentum célja a társadalmi egyeztetés elindítása és a jogalkotási folyamat átláthatóvá tétele, amelynek alapján, illetve eredményeként a mellékelt tervezet valamennyi tartalmi és formai eleme módosulhat!

HATÁSVIZSGÁLATI LAP

- Előterjesztés címe: a bűnügyi felügyelet és a távoltartás végrehajtásáról szóló IM rendeletről
- I. Költségvetési hatások: Az Előterjesztésnek közvetlen költségvetési hatása nincs. Az Előterjesztés olyan eljárási szabályokat alakít ki, amelyek biztosítják a bűnügyi felügyeletnek, a távoltartásnak, és e kényszerintézkedések magatartási szabályait biztosító intézményeknek a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvénynek megfelelő végrehajthatóságát. Az Előterjesztéssel összefüggésben a hivatkozott törvényhez készített önálló hatástanulmányban foglaltak az irányadók.
- II. Adminisztratív terhek: Az Előterjesztésben foglalt tervezetben szabályozott rendelkezésekkel részben jelenleg is megjelenő feladatokat szabályoznak új rendszerben, kisebb részben pedig jogszabályi szinten új, de a gyakorlatban jelenleg is létező feladatokat szabályoznak új, hatékonyabban elvégezhető eljárásrend szerint. Az Előterjesztéssel összefüggésben az érintett szervezeteknek adminisztratív többletterhekkel nem kell számolniuk, a rendelet a hatályos szabályozással járó adminisztratív terhek csökkentését is célozza.
- III. Egyéb hatások: Az Előterjesztésnek egészségi, környezeti, társadalmi hatásai nincsenek.

Budapest, 2018. május 31.

**Az igazságügyi miniszter
.../2018. (.....) IM rendelete**

a bűnügyi felügyelet és a távollattartás végrehajtásáról

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 866. § (2) bekezdés 14. pontjában kapott felhatalmazás alapján a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 109. § 1. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 20. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró belügyminiszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. A bűnügyi felügyelet, illetve a távollattartás elrendelésének, részleges feloldásának, módosításának, a terhelt számára enyhébb vagy hátrányosabb magatartási szabályok megállapításának előkészítése

1. §

(1) Ha a bűnügyi felügyelet, illetve a távollattartás elrendelését, részleges feloldását, módosítását, a terhelt számára enyhébb vagy hátrányosabb magatartási szabályok megállapítását az ügyészség indítványozza, az indítvány előterjesztését megelőzően az ügyészség feladata annak ellenőrzése, hogy az indítványozott magatartási szabályok megtartásának feltételei adottak-e, így különösen, hogy van-e a terhelt tartózkodására alkalmas lakás vagy egyéb helyiség, illetve a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz telepítésének, működésének feltételei fennállnak-e. Az ügyészség az ellenőrzéshez a nyomozó hatóságot, illetve a lakás vagy egyéb helyiség fekvésének helye szerint illetékes rendőrkapitányságot is igénybe veheti.

(2) Ha a bűnügyi felügyelet, illetve a távollattartás elrendelését, részleges feloldását, módosítását, a terhelt számára enyhébb vagy hátrányosabb magatartási szabályok megállapítását nem az ügyészség indítványozza, az (1) bekezdésben meghatározott feltételek ellenőrzése a bíróság feladata. A bíróság a feltételek fennállásáról a rendelkezésére álló adatok alapján dönt, az ellenőrzéshez azonban a terhelt tartózkodására alkalmas lakás vagy egyéb helyiség fekvésének helye szerint illetékes rendőrkapitányságot is igénybe veheti.

(3) Ha a vádemelés előtt a (2) bekezdés szerinti indítványt az ügyészség vagy a nyomozó hatóság útján terjesztik elő, az ügyészség az indítványt a magatartási szabályok megtartásának feltételeivel kapcsolatos álláspontjának kifejtésével továbbítja a bírósághoz. Az ügyészség a feltételek fennállásának ellenőrzéshez a nyomozó hatóságot, illetve a terhelt tartózkodására alkalmas lakás vagy egyéb helyiség fekvésének helye szerint illetékes rendőrkapitányságot is igénybe veheti.

(4) Ha bűnügyi felügyelet, illetve a távollattartás részleges feloldására az ügyészség jogosult, az (1) bekezdésben meghatározott feltételek ellenőrzése az ügyészség feladata. Az ügyészség a rendelkezésére álló adatok alapján dönt, az ellenőrzéshez azonban a nyomozó hatóságot, illetve a terhelt tartózkodására alkalmas lakás vagy egyéb helyiség fekvésének helye szerint illetékes rendőrkapitányságot is igénybe veheti.

2. A bűnügyi felügyelet, illetve a távollattartás keretében előírt magatartási szabályok megállapítása

2. §

(1) A bűnügyi felügyelet, illetve a távoltartás elrendelése, részleges feloldása, módosítása, a terhelt számára enyhébb vagy hátrányosabb magatartási szabályok megállapítása esetén a bíróság vagy az ügyészség a határozatának rendelkező részében megjelöli

a) a bűnügyi felügyelet, illetve a távoltartás tartamával kapcsolatos adatokat, ideértve a részleges feloldás, illetve a módosítás kezdő, illetve befejező időpontjával kapcsolatos adatokat is,

b) az előírt magatartási szabályokat, oly módon, hogy az tartalmazza a magatartási szabályok megtartásának ellenőrzéséhez szükséges adatokat, így különösen a terület, lakás, egyéb helyiség, intézmény címét, a nyilvános hely, nyilvános rendezvény, közterület megnevezését, illetve

c) a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz alkalmazásának elrendelését, ha a bíróság arról rendelkezett.

(2) Ha a bíróság bűnügyi felügyelet elrendelése esetén a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 281. § (2) bekezdés a) pontja szerinti magatartási szabály alkalmazását írta elő, a határozat rendelkező része – a magatartási szabályok megtartásának ellenőrzéséhez szükséges részletességgel – tartalmazza, hogy a terhelt a bíróság által kijelölt területet, helyet milyen célból, milyen feltételek szerint hagyhatja el.

(3) A bűnügyi felügyelet, illetve a távoltartás elrendelése esetén a bíróság határozatának rendelkező része tartalmazza

a) annak kizárását, hogy a terhelt bíróság, ügyészség, nyomozó hatóság, más hatóság vagy szakértő idézésével kapcsolatos megjelenési kötelezettségének teljesítése, illetve ilyen értesítéssel kapcsolatos megjelenési jogának gyakorlása érdekében a magatartási szabályoktól külön engedély nélkül eltérjen, ha a bíróság erről rendelkezett, vagy

b) a terhelt tájékoztatását arról, hogy bíróság, ügyészség, nyomozó hatóság, más hatóság vagy szakértő idézésével kapcsolatos megjelenési kötelezettségének teljesítése, illetve ilyen értesítéssel kapcsolatos megjelenési jogának gyakorlása érdekében a magatartási szabályoktól külön engedély nélkül eltérhet, és azt, hogy ezzel kapcsolatban milyen tájékoztatási és igazolási kötelezettsége áll fenn, továbbá a terhelt figyelmeztetését a tájékoztatási és igazolási kötelezettségének elmulasztásával kapcsolatban.

(4) A bűnügyi felügyelet, illetve a távoltartás részleges feloldása, módosítása vagy a terhelt számára enyhébb vagy hátrányosabb magatartási szabályok megállapítása esetén a bíróság határozatának rendelkező része abban az esetben tartalmazza a (3) bekezdés a) pontjában meghatározott kizárást vagy a b) pontban meghatározott tájékoztatást, ha a bíróság döntése a terhelt (3) bekezdés szerint megállapított kötelezettségét érinti.

(5) Ha a bíróság vagy az ügyészség határozata több terheltre tartalmaz rendelkezéseket, az (1)-(4) bekezdésben meghatározott rendelkezéseket terheltenként elkülönülten kell feltüntetni.

3. §

(1) A bíróság a Be. 281. § (3) bekezdése alapján a Be. 281. § (2) bekezdésében meghatározott magatartási szabálytól eltérő magatartási szabályt csak abban az esetben írhat elő, ha a magatartási szabály végrehajthatósága, megtartásának ellenőrizhetősége biztosított.

(2) Ha a bíróság az (1) bekezdésben meghatározott magatartási szabály előírását tartja indokoltnak, a magatartási szabály végrehajthatósága, megtartásának ellenőrizhetősége tekintetében az ügyészséggel, a nyomozó hatósággal, illetve a magatartási szabályok megtartásának ellenőrzésére illetékességgel rendelkező rendőrkapitánysággal egyeztetet.

4. §

Távoltartás elrendelése esetén a bíróság határozatának rendelkező része tartalmazza a távoltartással érintett személy tájékoztatását arról, hogy ha a terhelt a távoltartás keretében előírt magatartási szabályokat megszegi, a távoltartással érintett személy a terhelt jogsértő magatartását a rendőrség általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervénél, a vádemelés előtt az ügyészségnél vagy a nyomozó hatóságnál is, a vádemelés után a bíróságnál is bejelentheti.

3. A bűnügyi felügyelet, illetve a távoltartás keretében előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzése

5. §

(1) A bűnügyi felügyelet, illetve a távoltartás keretében előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését – ha e jogszabály eltérően nem rendelkezik – a terhelt tényleges tartózkodási helye szerint illetékes rendőrkapitányság (a továbbiakban: az előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését végző rendőrkapitányság) végzi, szükség esetén a magatartási szabállyal érintett más rendőrkapitányság közreműködésével.

(2) A bíróság vagy az ügyészség a bűnügyi felügyelet, illetve a távoltartás elrendeléséről, meghosszabbításáról, fenntartásáról, megszűnéséről, megszüntetéséről, részleges feloldásáról, módosításáról, a terhelt számára enyhébb vagy hátrányosabb magatartási szabályok megállapításáról a határozat vagy a határozat rendelkező részének megküldésével tájékoztatja az előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését végző rendőrkapitányságot.

(3) Ha a bíróság vagy az ügyészség a bűnügyi felügyelet, illetve a távoltartás megszűnéséről nem hoz határozatot, a megszűnést megállapító ügyirat megküldésével tájékoztatja az előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését végző rendőrkapitányságot.

(4) Ha a bíróság vagy az ügyészség határozata vagy ügyirata több terheltről rendelkezik, a bíróság vagy az ügyészség a határozat, a határozat rendelkező része vagy az ügyirat megküldésével egyidejűleg tájékoztatja az előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését végző rendőrkapitányságot, hogy az ellenőrzést mely terhelt vagy terheltek tekintetében kell végrehajtania.

(5) Az előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését végző rendőrkapitányságot a bűnügyi felügyelet, illetve a távoltartás

- a) elrendeléséről, megszűnéséről és megszüntetéséről haladéktalanul,
- b) részleges feloldásáról, módosításáról, a terhelt számára enyhébb vagy hátrányosabb magatartási szabályok megállapításáról haladéktalanul, de legkésőbb a határozatban foglalt rendelkezések alkalmazásának kezdő időpontját megelőzően,
- c) a bűnügyi felügyelet, illetve a távoltartás meghosszabbításáról, fenntartásáról, a bűnügyi felügyelet, illetve a távoltartás tartamának lejártá előtt kell tájékoztatni.

6. §

(1) Ha a bíróság a bűnügyi felügyelet, illetve a távoltartás keretében előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszközzel rendelte el, a bíróság a technikai eszköz telepítéséről az előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését végző rendőrkapitányság útján intézkedik. Ha a terhelt a magyar nyelvet nem ismeri, a technikai eszköz telepítése során tolmács jelenlétéről a bíróság gondoskodik.

(2) A terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz elrendelése esetén a bíróság tájékoztatja a terheltet arról, hogy a technikai eszköz telepítése során köteles a telepítést végző rendőri szervvel együttműködni, valamint arról is, hogy ha az együttműködési kötelezettségét megszegi, az a magatartási szabályok megszegésének minősül.

(3) A terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz elrendelését követően a technikai eszköz telepítését végző rendőri szerv a terheltet a bíróság által kijelölt tényleges tartózkodási helyére kíséri.

(4) Ha a bűnügyi felügyelet, illetve a távollattás elrendelésre vagy megkezdésére fogvatartásban lévő terhelt szabadlábra helyezésével egyidejűleg került sor, a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz telepítésével kapcsolatos feladatok ellátása érdekében a bíróság a terheltet fogva tartó intézettel, valamint az előirt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését végző rendőrkapitánysággal egyeztet.

(5) A terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz alkalmazása esetén a telepítést végző rendőri szerv felhívására a terhelt biztosítja a technikai eszköz testére történő rögzítését, illetve a kijelölt helyen a technikai eszköz telepítéséhez szükséges feltételeket.

(6) A technikai eszközt a terhelt testére oly módon kell rögzíteni, hogy az a külvilág számára lehetőleg ne legyen látható, és a terheltet a mindennapi teendőinek elvégzésében ne akadályozza.

(7) A technikai eszköz telepítése során a telepítést végző rendőri szerv tájékoztatja a terheltet a technikai eszköz működésével kapcsolatos tudnivalókról, valamint a technikai eszközben okozott kár polgári jogi és büntetőjogi következményeiről. A tájékoztatás írásbeli tájékoztató átadásával is teljesíthető, azonban ebben az esetben is meg kell győződni arról, hogy a terhelt a technikai eszközzel kapcsolatos tájékoztatóban foglaltakat megértette.

(8) Ha a telepítést végző rendőri szerv azt állapítja meg, hogy a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz a kijelölt helyen nem telepíthető, erről a vádemelés előtt a nyomozó hatóságot vagy az ügyészséget a vádemelés után a bíróságot tájékoztatja. A bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság által, a terhelt őrizetének a Be. 293. § (1) bekezdése alapján történt elrendelését követően a telepítést végző rendőri szerv a terheltet a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. § (1) bekezdés c) alapján haladéktalanul elfogja és előállítja.

7. §

Ha a bíróság óvadék megállapításáról rendelkezett, az óvadék letételének igazolását követően a bíróság a 2-6. § megfelelő alkalmazásával intézkedik

a) a letartóztatás megszüntetését követően a bűnügyi felügyelet, illetve a távollattás végrehajtása és a magatartási szabályok megtartásának ellenőrzése, vagy

b) a bűnügyi felügyelet, illetve a távollattás módosított magatartási szabályai megtartásának ellenőrzése érdekében.

8. §

(1) E rendelet eltérő rendelkezése hiányában a bűnügyi felügyelet, illetve a távollattás keretében előirt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzése ellátható

a) járőr útján, napi, többnapi, heti vagy többheti rendszerességgel,

b) eseti ellenőrzéssel,

c) folyamatos ellenőrzéssel, illetve

d) a távollattással érintett személy hozzájárulása esetén, a távollattással érintett személy ellenőrzésével.

(2) A bíróság az előírt magatartási szabályok jellegéhez, illetve a személyi szabadságot érintő kényszerintézkedéssel elérni kívánt célhoz igazodóan a magatartási szabályok megtartásának az (1) bekezdés a) vagy d) pontja szerinti ellenőrzéséről rendelkezhet. Az (1) bekezdés d) pontja szerinti ellenőrzés elrendelését megelőzően a bíróságnak a távollattal érintett személy hozzájárulását be kell szereznie. A bíróság az ellenőrzés módjával kapcsolatos döntését megelőzően az előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését végző rendőrkapitánysággal egyeztetet.

(3) A bíróság az (1) bekezdés c) pontja szerinti ellenőrzés elrendeléséről akkor rendelkezhet, ha a terhelt letartóztatása a Be. 298. § (1) bekezdésében meghatározott tartam letelte miatt szűnik meg.

(4) Az előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését végző rendőrkapitányság a magatartási szabályok ellenőrzését elláthatja

a) a bíróság (2) bekezdés szerinti rendelkezése mellett az ellenőrzésre alapot adó körülmény esetén az (1) bekezdés b) pontja alapján is, vagy

b) a bíróság rendelkezése hiányában – a magatartási szabályok jellegéhez, illetve a személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés végrehajtásával összefüggésben rendelkezésére álló információkhoz igazodóan – az (1) bekezdés a), b), illetve d) pontja alapján.

(5) A Be. 281. § (2) bekezdés c) pontjában meghatározott jelentkezési kötelezettség előírása esetén az előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését végző rendőrkapitányság nyilvántartást vezet arról, hogy a terhelt eleget tett-e a határozatban megjelölt jelentkezési módnak és időköznek.

9. §

(1) Az előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését végző rendőrkapitányság a bűnügyi felügyelet, illetve a távollattal keretében előírt magatartási szabályokat illetően különösen azt ellenőrzi, hogy a terhelt

a) a bűnügyi felügyelet elrendeléséről szóló határozatban számára meghatározott területen, lakásban, egyéb helyiségben, intézményben vagy ahhoz tartozó bekerített helyen tartózkodik-e, azt csak a bíróság határozatában megjelölt célból, az ott írt feltételek szerint hagyta-e el,

b) a bűnügyi felügyelet, illetve a távollattal elrendeléséről szóló határozatban foglalt magatartási szabályoktól történő, a Be. 292. § (6) bekezdése szerinti engedély nélküli eltérés esetén az idézésről, illetve az értesítésről a rendőrségnek tájékoztatást adott-e, és az idézésen, illetve az értesítésen történt megjelenését, valamint annak időtartamát utólag igazolta-e,

c) a bűnügyi felügyelet elrendeléséről szóló határozatban meghatározott nyilvános helyet, nyilvános rendezvényt vagy közterületet látogat-e,

d) a bűnügyi felügyelet elrendeléséről szóló határozatban meghatározottak szerint teljesíti-e jelentkezési kötelezettségét,

e) a távollattalról szóló határozatban meghatározott személlyel nem lépett-e kapcsolatba, ennek érdekében a meghatározott lakást elhagyta-e, attól távol marad-e, a távollattal érintett személy tényleges tartózkodási helyétől, munkahelyétől, az e személy által rendszeresen látogatott intézményektől vagy egyéb helytől távol tartja-e magát,

f) a mozgását nyomon követő technikai eszközt nem távolította-e el, vagy nem tette-e működésképtelenné, illetve, hogy azon más, a rendeltetésszerű működést befolyásoló változtatást nem végzett-e.

(2) Az előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését végző rendőrkapitányság a határozatban megjelölt magatartási szabály megszegéséről tájékoztatja a büntetőeljárást folytató bíróságot, ügyészséget vagy nyomozó hatóságot.

(3) Ha a rendőrség általános rendőri feladatok ellátására kijelölt szerve a magatartási szabályok megszegése miatt az Rtv. 33. § (1) bekezdés d) pontja alapján a terheltet elfogja és előállítja, a terhelt őrizetének elrendeléséről a büntetőeljárást folytató bíróság, ügyészség vagy nyomozó hatóság dönt.

(4) A bűnügyi felügyelet, illetve a távollattás keretében előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzése során törekedni kell arra, hogy az ellenőrzés a szükséges mértéken túl ne zavarja a terhelt, illetve a távollattással érintett személy magánéletét, valamint biztosítani kell, hogy az ellenőrzés során a terhelt és a távollattással érintett személy magánéletének körülményei szükségtelenül ne kerüljenek nyilvánosságra.

10. §

Halasztást nem tűrő, különösen a terhelt egészségét veszélyeztető esetben a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz eltávolításáról az előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését végző rendőrkapitányság is rendelkezhet. Az előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését végző rendőrkapitányság a technikai eszköz eltávolítását követően a 8. § (1) bekezdés a), b) vagy c) pontja szerint biztosítja a terhelt megfelelő ellenőrzését, és a technikai eszköz eltávolításának okáról, körülményeiről haladéktalanul tájékoztatja a büntetőeljárást folytató bíróságot, ügyészséget vagy nyomozó hatóságot.

11. §

A 3. § alapján a bűnügyi felügyelet keretei között előírt további magatartási szabályok megtartását a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság is ellenőrizheti.

4. A bűnügyi felügyelet, illetve a távollattás részleges feloldásának, módosításának, illetve enyhébb vagy hátrányosabb magatartási szabályok megállapításának különös szabályai

12. §

Ha a bűnügyi felügyelet, illetve a távollattás módosítása, illetve enyhébb vagy hátrányosabb magatartási szabályok megállapítása folytán az előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzésére másik rendőrkapitányság rendelkezik illetékességgel, a bíróság a magatartási szabályok megtartásának ellenőrzésével kapcsolatos feladatok átadásáról a határozatának vagy a határozat rendelkező részének megküldésével egyidejűleg az előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését korábban végző rendőrkapitányság útján intézkedik.

13. §

(1) Ha a bíróság a bűnügyi felügyelet, illetve a távollattás keretében előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszközzel rendelte el, a bíróság a terhelt tényleges tartózkodási helyének megváltoztatását akkor engedélyezheti, ha az 1. §-ban foglaltaknak megfelelően megállapítható, hogy a technikai eszköz telepítésének, működésének feltételei a terhelt új tartózkodási helye esetében is biztosíthatóak.

(2) Az (1) bekezdés esetén a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz leszerelésével, ismételt telepítésével, a terhelt kísérésével és együttműködési kötelezettségével

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

kapcsolatban a 6. § rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni, azzal, hogy a bíróság a technikai eszköz áthelyezéséről az előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzését korábban végző rendőrkapitányság útján intézkedik.

(3) A terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz alkalmazása esetén, ha a bíróság vagy az ügyészség a bűnügyi felügyelet, illetve a távollátás részleges feloldásának keretei között a technikai eszköz ideiglenes eltávolításáról rendelkezik, a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz leszerelésével, ismételt telepítésével és a terhelt együttműködési kötelezettségével kapcsolatban a 6. § rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

5. Záró rendelkezések

14. §

(1) Ez a rendelet 2018. július 1-jén lép hatályba.

(2) Hatályát veszti a házi őrizet végrehajtásáról szóló 6/2003. (IV. 4.) IM-BM együttes rendelet.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az Országgyűlés 2017. június 13-án elfogadta az új büntetőeljárási kódexet. A 2018. július 1-jén hatályba lépő új törvény számos új jogintézményt vezet be, egyeseket átnevez vagy tartalmilag más módon szabályoz, mint a hatályos büntetőeljárásról szóló törvény. A jogrendszer koherenciájának megteremtése érdekében, illetve a büntetőeljárások hatékony működéséhez, működtetéséhez elengedhetetlen e változások átvezetése a teljes jogrendszeren.

Az új Be. a kényszerintézkedéseket érintően bizonyos körben rendszerszintű átalakítást végzett. Ekként értékelhető, hogy a házi őrizet és a lakhelyelhagyási tilalom az új Be. által bevezetett bűnügyi felügyelet intézményének keretei között alapjaiban is új rendszerben jelenik meg. Az új Be.-ben egységes bűnügyi felügyelet lép a jelenlegi házi őrizet, lakhelyelhagyási tilalom és jelentkezési kötelezettség helyébe annak érdekében, hogy a kényszerintézkedés tényleges tartalma lehetőleg ne a törvényben formalizált kategóriák szerint, hanem minden ügyben a terhelt személyéhez igazított magatartási szabályokkal rugalmasan legyen kijelölhető, ezáltal a kényszerintézkedés céljai a súlyosabb kényszerintézkedés igénybevétele nélkül is teljesülhessenek.

A Tervezet épít a hatályos, a házi őrizet végrehajtásáról szóló 6/2003. (IV. 4.) IM-BM együttes rendeletnek a gyakorlatban is működő szabályaira alapozza a bűnügyi felügyelet végrehajtási szabályainak rendszerét, míg a távollattartás végrehajtásával összefüggő eljárási szabályok kialakítására rendeleti szintű szabályozási előzmény nélkül került sor.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

az 1. §-hoz

A Tervezet a 6/2003. (IV. 4.) IM-BM együttes rendelet rendelkezéseire építve, azokat kibővítve leírja a külön magatartási szabályokkal járó személyi szabadságot érintő kényszerintézkedések előkészítésének szabályait, különösen az indítványban szereplő magatartási szabályok alkalmazhatósága feltételeinek vizsgálatát.

A kialakított rendszer értelmében az ügyészégi indítvány esetén az ügyészség kötelessége annak – akár a nyomozó hatóság vagy a rendőrség útján történő – ellenőrzése, hogy az indítványban szereplő magatartási szabályok megtarthatók-e.

Más esetben – különösen a terheltől, sértettől – érkező indítvány esetén a bíróság feladata a magatartási szabályok megtarthatóságának ellenőrzése, amelyhez a terhelt tartózkodási helye szerinti rendőrkapitányságot is igénybe veheti, egyébként a rendelkezésre álló adatok alapján dönt.

A Tervezet nem tartalmaz külön szabályozást a bírósághoz előterjesztett indítványt a bíróság indítványtételle, illetve az esetleges észrevételek előterjesztésére az ügyészség részé küldi meg. A magatartási szabályokkal kapcsolatos ellenőrzési kötelezettsége, ebben az esetben is a bíróságot terheli, míg az ügyészség az indítványtétellel, észrevételezésével kapcsolatos feladatok teljesítése során az új Be. rendelkezései alapján jár el.

Az új Be. 292. § (1) bekezdés a) pontja értelmében, ha a magatartási szabályok ideiglenes felfüggesztése vagy módosítása szükséges, akkor az ügyészség a vádemelés előtt erről önállóan dönthet. Döntését a rendelkezésre álló adatokra alapozhatja, de a Tervezet értelmében a felmerülő kérdéseket ellenőrizheti is.

a 2. §-hoz

A Tervezet meghatározza a bűnügyi felügyelet, illetve a távollattartás keretében előírt magatartási szabályok megállapításnak formai kereteit. Ezek egy része a hatályos 6/2003. (IV. 4.) IM-BM együttes rendelet rendelkezésein alapulnak, más része pedig az új Be.-nek megfelelő rendelkezéseket vezet be. A Tervezet a formai követelmények terén mindazon szabályokat leírja, amelyek a bíróság vagy az ügyészségi határozatának áttekinthető és az új Be. valamennyi vonatkozó rendelkezésére figyelemmel az alaki teljességéhez, értelmezhetőségéhez és végrehajthatóságához szükséges. Értelmszerűen nem képzelhető el magatartási szabály a kötelezés idejének pontos megjelölése, valamint magatartási szabállyal érintett fizikai terület pontos megjelölése nélkül. Az új Be. 283. § (3) bekezdésével összhangban a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz működtetésével kapcsolatos kötelezettség is éppúgy magatartási szabály, mint a kijelölt fizikai terület el nem hagyásának kötelezettsége, ezért szükséges a technikai eszköz alkalmazására vonatkozó rendelkezést a határozat rendelkező részében feltüntetni. Ha a bűnügyi felügyelet magatartási szabálya meghatározott terület, lakás, helyiség el nem hagyásának kötelezettségét tartalmazza, ennek betartására érdekében mellőzhetetlen a kötelezettség alóli kivételeknek pontos meghatározása vagy az azok kizárásával kapcsolatos rendelkezés.

Az új Be. nem szabályozza azt a helyzetet, ha a bűnügyi felügyelet, illetve a távollattartás magatartási szabályai ütköznek más hatóság vagy szakértő idézésével. Ennek érdekében a Tervezet pontosítja a magatartási szabályok tartalmát azáltal, hogy az említett szempontra is figyelemmel előírja a más hatóság idézésére való megjelenés tilalmára vagy az ilyen tilalom mellőzésére vonatkozó rendelkezést.

A bűnügyi felügyeletről, illetve a távollattartásról rendelkező határozat tartalmi elemeinek a Tervezetben meghatározott módon történő előírása biztosítja annak lehetőségét, hogy mellőzhető legyen a fogvatartott személy esetében a büntetőeljárás lefolytatása során, továbbá a büntetőügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bíróságokra és egyéb szervekre háruló feladatokról szóló 11/2014. (XII. 13.) IM rendeletben a hatályos szabályozás alapján előírt értesítőlap külön kiállítás.

A Tervezet rendelkezik arról, hogy a határozat rendelkező része a magatartási szabályok megtartását ellenőrző hatóság számára abban az esetben is egyértelmű legyen, ha a határozat több terheltre nézve tartalmaz rendelkezést.

a 3. §-hoz

A Tervezet kialakítja az új Be. 281. § (3) bekezdése alapján előírható, az új Be.-ben nem nevesített, további magatartási szabályok célhoz kötöttségével összefüggő szabályokat. Ennek alapján a bűnügyi felügyelettel elérni kívánt célt biztosító magatartási szabály csak végrehajtható, ellenőrizhető magatartási szabály lehet, más magatartási szabály nem alkalmas az új Be.-ben rögzített cél elérésére. Az e körben meghatározható magatartási szabályok kiválasztásának rugalmassága érdekében teszi lehetővé a Tervezet az egyeztetés lehetőségét. Az egyeztetés, illetve a 3. § (1) bekezdésének előírása biztosítja, hogy a magatartási szabályok ellenőrzésére köteles hatóság által végrehajthatatlan rendelkezés megállapítására ne kerüljön sor, ugyanakkor a jogintézmény lényegéhez igazodóan megfelelően rugalmas lehetőséget biztosít a Be. 281. § (3) bekezdésének alkalmazására. A végrehajthatósági feltétel okán a (2) bekezdés szerinti egyeztetés lényegében csak akkor mellőzhető, ha a magatartási szabályokat ez elrendelő bíróság, ügyészség hajtja végre, vagy ha – például a már kialakult gyakorlat alapján – egyértelműen megállapítható a magatartási szabály végrehajthatósága. A Tervezet szabályozás tudatosan nem zárja ki, hogy az egyéb magatartási szabályok akár a Be.

281. § (3) bekezdésében meghatározott magatartási szabályok mellett, akár azok helyett is alkalmazható legyenek.

a 4. §-hoz

A Tervezet a távoltartással érintett személyek – különösen a sértettek – hatékonyabb védelme érdekében előírja e személyek megfelelő tájékoztatását arról, hogy a távoltartás magatartási szabályainak megsértését mely szervnél jelenthetik be.

az 5. §-hoz

A Tervezet nem változtat azon a 6/2003. (IV. 4.) IM-BM együttes rendeletben érvényesülő hatásköri szabályon, hogy a kényszerintézkedés ellenőrzése főszabály szerint a rendőrség hatáskörébe tartozik. Ennek feltétele továbbra is az illetékes rendőrkapitányság időszerű és tartalmilag kimerítő tájékoztatása a kényszerintézkedés tartalmát adó magatartási szabályokról. A döntésről a bíróság vagy az ügyészség a – 2. §-nak megfelelő tartalommal – kiállított határozat megküldésével tájékoztatja az ellenőrző szervet. Több terheltet érintő vagy nagy terjedelmű határozat esetén a tájékoztatás a végrehajtáshoz szükséges adatokat tartalmazó rendelkező rész megküldésével is történhet. A Tervezet szabályozza, hogy több terhelt esetén a bíróság, ügyészség feladata, hogy az ellenőrző szerv számára egyértelműen megjelölje, hogy a megküldött tájékoztatás címzettjét mely terhelt vonatkozásában terhelti intézkedési kötelezettség. A Tervezet ennek módját a joggyakorlatra bízta. Az új Be. különbséget tesz a kényszerintézkedés megszűnése és megszüntetése között. Megszűnés esetén nem feltétlenül szükséges határozat hozatala, így a Tervezet ezt az esetet külön nevesíti és lényegében formakényszer nélküli tájékoztatási kötelezettséget állít fel.

a 6. §-hoz

A Tervezet nem tartalmaz novumot abban a kérdésben, hogy a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz telepítése a rendőrség feladata. Újdonság viszont, hogy a rendőrség ezen – egyébként büntetőeljárás cselekménynek nem minősülő – tevékenysége során a terhelt számára nyelvhasználatot biztosítani kell. Ahhoz, hogy a kényszerintézkedés végrehajtásának ellenőrzése a bíróság döntése és az eszköz telepítése között is biztosított legyen, szükséges, hogy a terhelt a technikai eszköz telepítését megelőzően is hatósági felügyelet alatt álljon. E tekintetben a Tervezet a 6/2003. (IV. 4.) IM-BM együttes rendeletben szereplő folyamatos ellenőrzés helyett a dogmatikailag helyesebb és pontosabb rendőri kísérés fordulatot használja. Az új Be. 283. § (3) bekezdése alapján a terhelt a technikai eszköz működtetésében köteles közreműködni, amely közreműködési kötelezettség megsértése a magatartási szabályok megsértésének minősül. Tekintettel arra, hogy a működtetéshez szükségszerűen hozzátartozik a technikai eszköz telepítése is, így a terhelt ennek során is együttműködésre köteles. A rendelet szerinti kísérés végrehajtása ezért a hatóság felhívására, a terhelt együttműködési kötelezettségének keretei között történik, és nem a terhelt személyi szabadságának elvonásával hajtják végre. E rendelkezés összhangban van a bűnügyi felügyelet, illetve a távoltartás azon alapelvével, amely a terhelt –ellenőrzött – önkéntes együttműködését feltételezi.

A Tervezet mindezek mellett végrehajtási szabályokat rögzít arra az esetre, ha a technikai eszköz telepítése sikertelen. Az új Be. 293. § (1) bekezdése értelmében, ha kényszerintézkedésről való döntést követően derül ki, hogy a technikai eszköz nem telepíthető, vagyis a kényszerintézkedés végrehajtásának feltételei nem állnak fenn, a terhelt őrizetét kell elrendelni, és a kényszerintézkedés tárgyában új bírósági döntést kell hozni. Az

őriztet elrendelése az eljárást lefolytató nyomozó hatóság, ügyészség, illetve a bíróság hatáskörébe tartozik, amely szervek döntésüket csak a technikai eszköz telepítésének ellehetetlenüléséről először értesülő rendőrség tájékoztatása alapján hozhatják meg. A Tervezet az őrizet elrendelése esetére világosan megjelöli azt a jogalapot, amely alapján a nyomozó hatósági jogkört nem gyakorló rendőri szerv a terhelt személyi szabadságát korlátozhatja.

a 7. §-hoz

Az új Be. jelentősen átalakította az óvadék intézményét, amelyet új funkciójában távollattartás és a bűnügyi felügyelet magatartási szabályainak megtartását biztosító intézkedések között szabályoz. Az új szabályozás lényege, hogy az óvadék megállapítására minden esetben bűnügyi felügyelet, távollattartás vagy mindkét kényszerintézkedés együttes alkalmazása esetén, kényszerintézkedések magatartási szabályainak megtartása érdekében kerülhet sor. Az új szabályozási rendszer további lényeges eleme, hogy az óvadék letételét követően a módosított kényszerintézkedés végrehajtása nem automatikusan, hanem a bíróság rendelkezése alapján kezdődik meg.

A Tervezet – az egyértelmű jogalkalmazás biztosítása érdekében – ezért előírja, hogy az óvadék letételét követően a bűnügyi felügyelet vagy a távollattartás magatartási szabályairól hozott külön rendelkezést követően a végrehajtás, a magatartási szabályok ellenőrzése érdekében az általános szabályok szerint kell intézkedni, hiszen lényegében a bíróság – óvadék letételét követően hozott – új rendelkezésének végrehajtására kerül sor. A Tervezet így egyértelművé teszi, hogy a végrehajtási szabályok érdemben nem különböznek, ha a letartóztatás megszüntetésére vagy a magatartási szabályok módosítására az óvadék letétele okán vagy más indok alapján került sor.

a 8. §-hoz

A Tervezet nem változtat a bűnügyi felügyelet, illetve a távollattartás keretében előírt magatartási szabályok megtartásához kapcsolódó ellenőrzési eszközrendszer alapjain, de azokat kiegészíti a távollattartással érintett személy ellenőrzésével. Mivel ez utóbbi intézkedés érinti a távollattartással érintett személy magánélethez fűződő jogát, erre csak az ő önkéntes hozzájárulása esetén kerülhet sor. A Távollattartással érintett személy ellenőrzése ténylegesen nem az érintett személy ellenőrzését, hanem azt szolgálja, hogy az ellenőrzés végző szerv az érintett személlyel történő rendszeres vagy eseti kapcsolatfelvétel során győződjön meg arról, hogy a terhelt a távollattartás szabályait nem szegte-e meg.

A kényszerintézkedés hatékony végrehajtását segítő új szabály, hogy a szűrőpróbaszerű ellenőrzést leszámítva az ellenőrzés módját a bíróság is meghatározhatja, az ellenőrzés módjának meghatározása így nem csupán a rendőrség kizárólagos hatásköre. Mindezek nem csorbítják a rendőrség jogkörét, hogy az ellenőrzés módját a rögzített keretek között maga is meghatározza. A bíróság külön rendelkezése hiányában a rendőrség önállóan határozza meg az ellenőrzés módját.

a 9. §-hoz

A Tervezet az ellenőrzés tárgya tekintetében tartalmilag kiegészíti a 6/2003. (IV. 4.) IM-BM együttes rendelet vonatkozó szabályait. Az ellenőrzés szempontjai ennek megfelelően bővülnek a távollattartás végrehajtásának ellenőrzésével kapcsolatos feladatokkal, valamint a bűnügyi felügyelet meghatározott helyen való tartózkodásra vonatkozó, illetve a technikai eszközzel kapcsolatos kötelezettségeken túlmenő magatartási szabályainak ellenőrzésével.

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

A Tervezet megtartotta a nem taxatív jellegű szabályozási rendszert, amely egyértelművé teszi, hogy a szabályozás csupán az ellenőrzés minimum szabályait határozza meg.

A Tervezet ezen a ponton is világos dogmatikai alapokon köti össze a magatartási szabályok megszegésének következményeként szükséges rendőrségi elfogás, előállítás és a büntetőeljárás viszonyát.

A Tervezet megtartja 6/2003. (IV. 4.) IM-BM együttes rendelet magánélet kíméletére vonatkozó szabályait, és azokat a távoltartással érintett személy tekintetében kiegészíti.

a 10. §-hoz

A Tervezet nívuma, hogy rendezi az ezidáig szabályozatlan esetet, ha a technikai eszköz eltávolítása halasztás nem tűrő esetben – különösen a terhelt egészségének veszélye esetén – válik szükségessé. Mivel az új Be. 293. § (2) bekezdéséből következően a magatartási szabályok megszegésének jogkövetkezményeinek megállapításához önmagában nem szükséges az önhiba, különösen fontos, hogy fenyegető szükség esetén a rendőrség rendelkezhesen az eszköz eltávolításáról. További, a Tervezetben érvényesülő szempont, hogy ilyen esetben is szükséges a terhelt olyan figyelemmel kísérése, amely a technikai eszköz hiányát képes ellensúlyozni.

a 11. §-hoz

A Tervezet szabályozza, hogy az új Be.-ben külön nem nevesített magatartási szabályok ellenőrzését a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság is elvégezheti. E körben ki kell emelni a 3. § szerinti végrehajthatósági feltételt, valamint az egyeztetés lehetőségét.

a 12. §-hoz

A Tervezet megtartja az 6/2003. (IV. 4.) IM-BM együttes rendeletnek a kényszerintézkedés végrehajtását ellátó rendőrségre vonatkozó illetékességi okok változásának szabályait azzal a módosítással, hogy ilyenkor nem mindkét illetékességi ok alapján megállapítható rendőrséget kell értesíteni, hanem csak a korábbi, aki annak alapján intézkedik a feladat átadása érdekében.

a 13. §-hoz

Mivel a technikai eszköz alkalmazásának feltétele, annak telepíthetősége, a Tervezet teljessé teszi e követelmény hatókörét azzal, hogy kényszerintézkedés technikai eszközt érintő módosítását is az eszköz telepíthetőségétől teszi függővé. A Tervezet technikai eszköz áttételére a telepítésre vonatkozó szabályokat hívja fel.

a 14. §-hoz

A Tervezet megállapítja hatálybalépésének idejét, és rendelkezik az előzményi rendelet hatályvesztéséről.